

Rundskriv regionale miljøkrav i Innlandet: Forvaltningsansvar og saksbehandling

Fastsatt: 24.10.2025

Dette rundskrivet er en veiledning til kommunene om oppfølging av regionale miljøkrav i jordbruket etter følgende forskrifter: Forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket, Innlandet

Hvem har ansvaret for hva

Statsforvalteren

Statsforvalteren i Innlandet fastsetter forskrift om regionale miljøkrav og lager veiledningsmaterieil til foretakene og kommunene. Statsforvalteren har ansvaret for å veilede kommunene om regelverket, for å kontrollere at kommunene forvalter regelverket om regionale miljøkrav, og for å behandle søknader om dispensasjon fra regelverket. Statsforvalteren har også myndighet til å illegge tvangsgebyr for å sikre at regionale miljøkrav blir fulgt, jf. § 5 andre ledd. Denne oversikten er ikke uttømmende.

Kommunen

Kommunen skal informere og veilede foretakene om regelverket, samt vurdere om reglene overholdes. I tillegg skal kommunen forberede klager og dispensasjonssøknader, og oversende saker til Statsforvalteren der det skal vurderes å vedta tvangsgebyr.

Kommunen fører tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket følges, jf. § 19 i jordlova.

Tilsyn kan gjennomføres i forbindelse med kontroll av produksjonstilskudd (PT) eller regionalt miljøprogram (RMP). Kommunen kan også føre tilsyn med at miljøkravene følges, uavhengig av om foretaket har søkt om regionale miljøtilskudd eller andre jordbrukstilskudd.

Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet skal behandle klager på dispensasjonsvedtak og klager på vedtak om tvangsgebyr.

Driver av areal

Det er den som driver/disponerer jordbruksarealet som er ansvarlig for at kravene i forskriften blir fulgt, også på leid areal. Det må forventes at det blir ført tilsyn med at miljøkravene følges.

Reaksjoner ved regelverksbrudd

Hvis kommunen oppdager at regionale miljøkrav ikke er fulgt, vil det oppstå spørsmål om dette er et

forhold som skal følges opp. En vurdering og konstatering av om det foreligger et brudd på forskriften, er ikke et enkeltvedtak som gir klagerett.

Oppfølging av brudd med vurdering og eventuelt vedtak om avkorting skal saksbehandles etter forskrift om produksjonstilskudd og/eller forskrift om regionale miljøtilskudd.

Avkorting

Ved brudd på forskriften skal kommunen vurdere avkorting i produksjonstilskudd og regionale miljøtilskudd jf. § 5. Avkortingsvedtak må være hjemlet i enten forskrift om produksjonstilskudd eller forskrift om regionale miljøtilskudd eller begge og ikke direkte i forskrift om regionale miljøkrav. Fordi § 5 i forskrift om regionale miljøkrav er kun ment som en henvisning til de nevnte forskriftene.

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomheten, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Saksbehandler må alltid vurdere hva som er rimelig og forholdsmessig i den enkelte sak. Det er gitt mer veiledning om hvordan man skal gå frem ved avkorting i rundskriv til forskriftene om produksjonstilskudd og regionale miljøtilskudd.

I vurderingen bør saksbehandler blant annet ta hensyn til om det dreier seg om et førstegangsbrudd, og om foretaket tidligere har vært underlagt regionale miljøkrav.

Kommunene skal orientere Statsforvalteren om saker hvor kommunen konstaterer brudd på miljøkravene. Orienteringene gjelder både saker kommunen har avkortet etter PT, RMP eller begge og saker hvor kommunen har vurdert avkorting, men velger å ikke avkorte.

Veiledning fremfor avkorting i oppstartsfasen:

Siden miljøkravene ble fastsatt et stykke ut i 2025, har ikke alle foretak hatt mulighet til å tilpasse seg de nye bestemmelsene. Tiltak som etablering av vegetasjonssoner vil i mange tilfeller ikke være ferdigstilt innen utgangen av 2025. Statsforvalteren anbefaler derfor at kommunene i 2025 legger hovedvekten på veiledning om forskriftskravene, fremfor reaksjoner i form av avkorting.

Normer for avkorting:

Det anbefales at kommunen bruker følgende normer når avkorting skal vurderes ved brudd på miljøkrav gitt i § 3:

Miljøkrav	Beskrivelse	Avkortingsnorm
Miljøkrav 1	Kum og lengdemeter	5 000 kr per kum 50 kr per løpemeter
Miljøkrav 2	Langs vassdrag	100 kr per løpemeter
Miljøkrav 2b	Manglende vannvei i dråg	50 kr per løpemeter
Miljøkrav 3	Generell lengdemeter	100 kr per løpemeter
Miljøkrav 4	Arealbasert	300 kr per dekar

Brudd på krav om 2 meter vegetasjonssone i PT og RMP kommer i tillegg.

[Trykk her for veiledning ved avkorting av RMP-tilskuddet.](#)

[Trykk her for veiledning ved avkorting av PT](#)

Tvangsgebyr

Statsforvalteren kan fastsette tvangsgebyr for brudd på miljøkravene. Dette kan for eksempel være aktuelt dersom det ikke kan trekkes i aktuelle tilskudd, eller ved brudd som ikke rettes over tid. Kommunen sender over disse sakene til Statsforvalteren.

Dispensasjoner

Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften. Særlige tilfeller betyr at dispensasjon kun skal gis når det foreligger en spesiell, forbigående årsak utenfor drivers kontroll som fører til at driver ikke oppfyller forskriftens vilkår. Dispensasjonsadgangen er ment som en sikkerhetsventil, og skal kun anvendes i spesielle situasjoner. Dette innebærer at terskelen for å gi dispensasjon er høy.

Kommunen skal forberede og oversende søknad om dispensasjon til Statsforvalteren.

Dispensasjonssøknaden skal inneholde

- Søkers navn og adresse
- Gårds- og bruksnummer
- Antall dekar fulldyrket areal
- Opplysninger om årets vekst og planlagt vekst neste år
- Opplysninger om driftsform
- Et kart som tydelig viser arealet det søkes dispensasjon for
- Størrelsen på arealet det søkes dispensasjon for
- Hvilke(t) krav det søkes dispensasjon fra
- Søkers begrunnelse for dispensasjonssøknaden
- Kommunens vurdering av søknaden.

Det er viktig at kommunen kommuniserer dette tydelig ut til foretakene.

Statsforvalteren behandler søknad om dispensasjon fortløpende, etter hvert som de kommer inn. Vedtak om dispensasjon sendes til søker med kopi til kommunen.

Klagebehandling

Klage på vedtak om avkorting

Klagefristen er tre uker fra den datoen vedtaket er mottatt. Klagen skal belyse hvilken del av vedtaket det klages på, og bør være skriftlig og begrunnet. Klagen sendes til kommunen. Dersom vedtaket opprettholdes, skal klagen sendes til Statsforvalteren for klagebehandling.

Klage på vedtak om dispensasjon eller tvangsgebyr

Dersom foretaket ønsker å klage på vedtak om dispensasjon eller tvangsgebyr, er klagefristen tre uker fra den datoen vedtaket er mottatt. Klagen skal belyse hvilken del av vedtaket det klages på, og bør være skriftlig og begrunnet. Klagen sendes til Statsforvalteren. Dersom vedtaket opprettholdes, sender Statsforvalteren klagen til Landbruksdirektoratet for klagebehandling.

Kart

Trykk her for å se detaljert kart over miljøkravsoner eller gå inn på nettsiden til Statsforvalteren i Innlandet. Kartet viser både dråg som er erosjonsutsatt og dråg som ikke er erosjonsutsatt. Kartlaget skal kun brukes veiledende, i kombinasjon med lokalkunnskap.

Aktuelle lenker

- [Veileder](#)
- [KART Veiledende bufferzoner for regionale miljøkrav, Innlandet](#)
- [Delegering av myndighet til å fastsette regionale krav om miljøforsvarlig drift av jordbruksareal til statsforvalteren etter jordlova § 11.](#)

Avklaring - Aktuelle momenter i krav og forskrifta:

Kommentarer til miljøkrav

§ 2 Definisjoner

Noen av definisjonene i § 2 har behov for nærmere forklaring.

Punkt c: Avrenning:

Vann som renner på overflata fra jordbruksareal.

I miljøkravene vises det til at kravene gjelder ved «avrenning til» vann, det vil si vassdrag, mindre bekker og nedløpskummer. Med dette menes i praksis arealer med avrenning til

vann med både skrånende og flate jordbruksarealer der overflatevann, som følge av naturlig fallretning eller vannansamling, kan renne mot mindre bekker, vassdrag eller nedløpskummer.

I noen tilfeller kan terrenget på jordbruksarealet helle vekk fra og ikke ha avrenning til vassdrag og mindre bekker. Slike arealer vil da ikke være omfattet av miljøkravene 1-3.

Der det er terrengformasjon mellom jordbruksareal og vann må det vurderes om terrengformasjonen har en tilstrekkelig funksjon som bidrar til å hindre avrenning til vann. Forhøyet terrengformasjon i kantsone må være stabilisert med vegetasjon eller tilsvarende for å kunne vurderes å ha en tilstrekkelig funksjon som bidrar til å hindre avrenning. Plogfåre langs jordekanten fra årets jordarbeiding er ikke tilstrekkelig. Tilstanden på arealet må vurderes helhetlig for året.

Punkt g: Erosjonsutsatte dråg:

Forsenkninger på fulldyrket mark der overflateavrenning gir tydelige erosjonsspor. I NIBIO sitt erosjonskart er drågerosjon beregnet og visualisert. Dette kan kun brukes veiledende og det må gjøres en konkret vurdering av foretak og forvaltning om behov for tiltak i dråg. Det må for eksempel vurderes om problemet er vedvarende eller skyldes sjeldne og ekstreme tilfeller. Der erosjon i dråg jevnlig gir tydelige spor skal det etableres grasdekt vannvei dersom foretaket velger alternativ § 3 krav 2 b.

Der dråg avslutter i god avstand fra vassdrag og det vurderes at erosjon fra dråget ikke vil nå fram til vassdraget, kan nødvendighet av krav om grasdekt vannvei i § 2 b vurderes.

§ 3 Miljøkrav

I en kantsone mot vann kan bredden på naturlig vegetasjonssone variere. Krav til tiltak vil derfor også kunne variere i en jordekant mot vann. Det kan ikke gjøres unntak fra kravene 1, 2 og 3, selv om det kun er mindre deler av jordekanten som omfattes av disse.

For å sikre en rasjonell håndtering av grasdekt kantsone med varierende avstand til vann kan det i RMP godkjennes sammenhengende strekninger med grasdekt kantsone, også der det er mer enn 8 meter fra vann.

Vurdering av kvalitet på vegetasjonssoner

Vegetasjonssone skal ha en funksjon for å hindre avrenning. Skadde arealer med mye kjørespor eller tråkkskader vil ha liten avrenningsreduserende effekt. Det er derfor viktig at dette hensyntas om det skal kjøres på slike arealer.